T077 BL VII (12) 1442 Căn Bản Thuyết Nhất Thiết Hữu Bộ Tỳ Nại Da Q12

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 12
165

CAÊN BAÛN THUYEÁT
NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA
QUYEÅN 12

Hoïc Xöù Thöù Naêm: LAØM MAI MOÁI

Ñöùc Baïc-giaø-phaïm ôû thaønh Thaát-la-phieät röøng Theä-ña trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc , luùc ñoù trong thaønh coù moät tröôûng giaû teân laø Haéc-loäc-töû ñoái vôùi Phaät Phaùp Taêng sanh loøng tín kính saâu, quy y Tam baûo, thoï trì naêm hoïc xöù: khoâng saùt sanh, khoâng troäm caép, khoâng taø haïnh, khoâng noùi doái vaø khoâng uoáng caùc thöù röôïu. Trong thaønh naøy tröôûng giaû laø choã ñaéc yù tin öa cuûa caùc Baø-la-moân, cö só vaø caùc thaân höõu, heã gia ñình naøo coù ngöôøi nöõ tröôûng thaønh coù theå cöôùi hoûi thì hoûi Haéc-loäc-töû raèng: “OÂng bieát nhaø naøo coù ñoàng nam khoâng?”, ñaùp: “Bieát coù”, laïi hoûi: “Ñoàng töû aáy coù caàn cuø, khoâng löôøi bieáng, kheùo kinh doanh gia nghieäp coù theå cung caáp nhieàu y thöïc cho vôï con, khoâng ñeå cho vôï con vaát vaû hay khoâng?”. Neáu Haéc-loäc-töû noùi raèng: “Ñoàng töû aáy tuy coù nam tính nhöng nhieàu bieáng nhaùc, khoâng kheùo kinh doanh gia nghieäp, khoâng theå khieán cho vôï con ñöôïc an laïc vaø y thöïc khoâng thieáu”, khi nghe noùi nhö vaäy hoï seõ khoâng chòu gaõ con gaùi cho. Ngöôïc laïi neáu Haéc-loäc-töû noùi raèng: “Ñoàng töû aáy caàn cuø, khoâng löôøi bieáng, kheùo kinh doanh gia nghieäp, coù theå cung caáp cho vôï con nhieàu y thöïc, khoâng khieán cho vôï con vaát vaû”, khi nghe noùi nhö vaäy hoï seõ baèng loøng gaõ con gaùi cho. Neáu coù nhaø naøo muoán hoûi vôï ñeán hoûi Haéc-loäc-töû raèng: “OÂng bieát gia ñình naøo coù con gaùi ñònh gaõ khoâng?”, ñaùp: “Bieát coù”, laïi hoûi: “Ñoàng nöõ aáy coù caàn cuø, khoâng bieáng nhaùc coù theå lo lieäu vieäc nhaø hay khoâng?”. Neáu Haéc-loäc-töû noùi khoâng theå thì hoï seõ khoâng ñi hoûi cöôùi ngöôøi nöõ ñoù; ngöôïc laïi neáu noùi coù theå thì hoï lieàn ñi hoûi cöôùi. Neáu gaõ con gaùi veà beân nhaø choàng khoâng ñöôïc vöøa yù thì hoï haøng beân nöø lieàn traùch maéng Haéc-loäc-töû raèng: “Toâi tin lôøi Haéc-loäc-töû neân môùi gaõ con gaùi toâi cho hoï, nay khieán cho con toâi phaûi vaát vaû, y thöïc

khoâng ñuû". Ngöôïc laïi neáu gaõ con gaùi veà beân nhaø choàng ñöôïc

vöøa yù, khoâng coù vaát vaû, y thöïc ñaày ñuû thì hoï lieàn khen ngôïi Haéc-loäc-töû. Tröôøng hôïp beân nam cuõng vaäy, neáu beân nam cöôùi ñöôïc vôï roài maø ngöôøi nöõ naøy khoâng sieâng naêng, khoâng bieát lo lieäu vieäc nhaø khoâng laøm vöøa yù beân choàng thì Haéc-loäc-töû bò traùch maéng; ngöôïc laïi neáu ngöôøi nöõ naøy bieát hieáu döôõng cung kính cha meï choàng, sieâng naêng bieát lo lieäu vieäc nhaø laøm vöøa yù beân choàng thì Haéc-loäc-töû ñöôïc khen ngôïi. Cho neân trong thaønh Thaát-la-phieät ñoái vôùi Haéc-loäc-töû tieáng toát vaø tieáng xaáu ñoàng thôøi ñoàn vang ai cuõng nghe bieát. Thôøi gian sau Haéc-loäc-töû ñoái vôùi Tam baûo sanh loøng tín kính gaáp boäi neân xin xuaát gia trong phaùp luaät kheùo giaûng noùi cuûa Nhö Lai. Ñaõ xuaát gia roài Haéc-loäc-töû vaãn laïi nhö tröôùc, ñoái vôùi caùc thaân höõu tieáp tuïc laøm mai moái neân tieáng toát vaø tieáng xaáu cuûa Haéc- loäc-töû cuõng ñoàn vang khaép trong thaønh Thaát-la-phieät, nhöng ñaây chæ laø duyeân khôûi, Phaät vaãn chöa ôû nôi Tyø-naïi-da cheá hoïc xöù naøy cho caùc ñeä töû Thanh vaên. Luùc ñoù luïc chuùng Bí-soâ cuõng laøm mai moái, ñem yù cuûa ngöôøi nam noùi vôùi ngöôøi nöõ, ñem yù cuûa ngöôøi nöõ noùi vôùi ngöôøi nam cho ñeán laøm moâi giôùi cho nam nöõ tö thoâng. Caùc ngoaïi ñaïo nghe bieát ñeàu hieàm traùch raèng: "Caùc ngöôøi neân bieát, sa moân Thích töû naøy ñaõ laøm vieäc khoâng neân laøm, hoï cuõng laøm mai moái ñaâu khaùc gì chuùng ta, ai coøn coù theå moãi ngaøy ñem côm nöôùc cuùng döôøng cho hoï nöõa". Caùc Bí-soâ nghe bieát lieàn ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät do nhôn duyeân naøy nhoùm caùc Bí-soâ, bieát maø vaãn hoûi luïc chuùng Bí-soâ raèng: "Caùc thaày thaät ñaõ laøm mai moái, ñem yù cuûa ngöôøi nam noùi vôùi ngöôøi nöõ, ñem yù cuûa ngöôøi nöõ noùi vôùi ngöôøi nam cho ñeán laøm moâi giôùi cho nam nöõ tö thoâng phaûi khoâng?". Luïc chuùng Bí-soâ ñaùp: "Thaät ñaõ laøm thöa Theá Toân". Phaät lieàn duøng ñuû lôøi quôû traùch luïc chuùng Bí-soâ raèng: "Vieäc caùc thaày ñaõ laøm chaúng phaûi laø sa moân, khoâng phaûi haïnh tuøy thuaän, khoâng phaûi haïnh thanh tònh, khoâng phaûi laø thieän oai nghi, ñoù khoâng phaûi laø vieäc neân laøm cuûa ngöôøi xuaát gia". Theá Toân ñuû lôøi quôû traùch roài baûo caùc Bí-soâ: Ta quaùn möôøi coâng ñöùc lôïi neân cheá hoïc xöù naøy cho caùc Bí-soâ nhö sau: "Neáu laïi coù Bí-soâ laøm vieäc mai moái, ñem yù cuûa ngöôøi nam noùi vôùi ngöôøi nöõ, ñem yù cuûa ngöôøi nöõ noùi vôùi ngöôøi nam hoaëc ñeå taùc thaønh choàng vôï hoaëc vieäc tö thoâng duø chæ trong choác laùt, phaïm Taêng-giaø-phaït-thi-sa". Laïi coù Bí-soâ laø chæ cho Haéc-loäc-töû vaø luïc chuùng Bí-soââ. Noùi mai moái laø laøm söù giaû qua laïi cho hai beân. Ñem yù cuûa ngöôøi nam noùi vôùi ngöôøi nöõ, ñem yù cuûa ngöôøi nöõ noùi vôùi ngöôøi nam töùc laø truyeàn ñaït yù cuûa hai beân ñeå taùc thaønh vieäc vôï choàng hay vieäc tö thoâng. Coù baûy loaïi vôï vaø möôøi loaïi tö thoâng, baûy loaïi vôï goàm coù vôï thuûy thoï, vôï taøi sính, vôï vöông kyø, vôï töï laïc, vôï y thöïc, vôï coäng hoaït vaø vôï tu

du. Nhieáp Tuïng: Baûy vôï laø thuûy thoï, Taøi sính, vöông kyø ñöôïc, Töï laïc, y thöïc truï, Coâng hoaït vaø tu du. Sao goïi laø vôï thuûy thoï? Do cha meï cuûa ngöôøi nöõ khoâng laáy taøi vaät sính leã, chæ duøng nöôùc roùt vaøo trong tay cuûa chaøng reã noùi raèng: “Nay ta ñem con gaùi ta gaõ cho con, con phaûi kheùo töï phoøng hoä, ñöøng ñeå ngöôøi khaùc khinh phaïm”, neân goïi laø vôï thuûy thoï. Sao goïi laø vôï taøi sính? Do cha meï cuûa ngöôøi nöõ nhaän sính leã cuûa chaøng reã môùi gaõ con gaùi cho, neân goïi laø vôï taøi sính. Sao goïi laø vôï vöông kyø? Do vua doøng Saùt-ñeá-lôïi thuûy nhieãu ñaàu vöông (phaùp quaùn ñaûnh khi leân ngoâi vua) ñem binh chinh phaït nöôùc naøo khoâng thaàn phuïc, khi chieán thaéng noùi vôùi binh lính raèng: “Cho tuøy yù choïn ngöôøi nöõ laøm vôï”, do quyeàn löïc cuûa vua neân ñöôïc choïn ngöôøi nöõ laøm vôï neân goïi laø vôï vöông kyø. Laïi coù tröôøng hôïp chuùa giaëc ñaùnh phaù thaønh aáp baét ngöôøi nöõ laøm vôï cuõng goïi laø vôï vöông kyø. Sao goïi laø vôï töï laïc?: Do ngöôøi nöõ töï tìm ñeán ngöôøi nam maø mình yeâu thöông noùi raèng: “Toâi vui loøng laøm vôï chaøng”, neáu ngöôøi nam chaáp nhaän thì goïi laø vôï töï laïc. Sao goïi laø vôï y thöïc?: Do ngöôøi nöõ tìm ñeán ngöôøi nam coù tieàn cuûa noùi raèng: “Neáu chaøng cung caáp cho toâi y thöïc, toâi seõ veà laøm vôï chaøng”, neáu ngöôøi nam chaáp nhaän thì goïi laø vôï y thöïc. Sao goïi laø vôï coäng hoaït? Do ngöôøi nöõ tìm ñeán ngöôøi nam noùi raèng: “Taøi saûn cuûa toâi vaø taøi saûn cuûa chaøng seõ hoïp laøm moät neáu chuùng ta soáng chung vôùi nhau”, neáu ngöôøi nam chaáp nhaän thì goïi laø vôï coäng hoaït. Sao goïi laø vôï tu du? Töùc laø laøm vôï taïm thôøi. Möôøi loaïi tö thoâng laø möôøi loaïi ngöôøi nöõ ñaõ ñöôïc baûo hoä, ñoù laø cha baûo hoä, meï baûo hoä, anh em baûo hoä, chò em baûo hoä, ñaïi coâng baûo hoä, ñaïi gia baûo hoä, ngöôøi thaân baûo hoä, chuûng toäc baûo hoä, doøng hoï baûo hoä vaø vöông phaùp baûo hoä. Nhieáp Tuïng: Möôøi hoä laø cha meï, Anh em vaø chò em, Ñaïi coâng vaø ñaïi gia, Thaân, chuûng, toäc, vöông phaùp. Sao goïi laø cha baûo hoä? Töùc laø ngöôøi nöõ choàng cheát hoaëc bò baét troùi, giam caàm hoaëc troán ñi neân ngöôøi cha baûo hoä ngöôøi nöõ naøy. Meï baûo hoä cuõng vaäy. Sao goïi laø anh em baûo hoä? Töùc laø ngöôøi nöõ caû cha

meï vaø choàng ñeàu qua ñôøi hoaëc bò thaát laïc töù taùn neân ñeán nöông ôû vôùi anh em, ñöôïc anh em baûo hoä. Chò em baûo hoä cuõng vaäy. Sao goïi laø Ñaïi coâng (cha choàng) baûo hoä? Töùc laø ngöôøi nöõ cha meï toân thaân ñeàu qua ñôøi, coøn choàng thì bònh hoaïn hay bò ñieân cuoàng löu laïc, phaûi nöông ôû vôùi cha choàng, ngöôøi cha choàng naøy baûo con daâu raèng: “Con haõy vui soáng ôû caïnh ta, ta seõ thöông con nhö laø con ruoät cuûa ta”, neân goïi laø ñaïi coâng nhö phaùp baûo hoä. Ñaïi gia (chuû nhaân) baûo hoä cuõng vaäy. Sao goïi laø Thaân baûo hoä? Quyeán thuoäc töø baûy ñôøi trôû laïi goïi laø Thaân, qua baûy ñôøi khoâng coøn goïi laø Thaân. Do ngöôøi nöõ caû cha meï, anh em, chò em vaø phu chuû ñeàu qua ñôøi hoaëc

bò ñieân cuoàng löu laïc xöù khaùc, phaûi ñeán nöông ôû vôùi ngöôøi thaân trong hoï haøng, neân goïi laø Thaân baûo hoä. Sao goïi laø Chuûng baûo hoä?: Coù boán chuûng toäc laø Baø-la-moân, Saùt-ñeá-lôïi, Beä-xaù vaø Thuû-ñaït-la, ngöôøi nöõ ñeán nöông ôû trong chuûng toäc cuûa mình thì goïi laø Chuûng baûo hoä. Sao goïi laø Toäc baûo hoä? Trong moãi chuûng toäc coù caùc doøng toäc sai khaùc nhö toäc Phaû-la-ñoïa, toäc Ñoã cao thieáp baø sai..., ngöôøi nöõ nöông ôû trong doøng toäc cuûa mình thì goïi laø Toäc baûo hoä. Sao goïi laø Vöông phaùp baûo hoä? Do ngöôøi nöõ trong thaân toäc khoâng con ai, chæ moät thaân ñôn ñoäc phaûi nhôø vaøo vöông phaùp baûo hoä môùi khoâng bò ngöôùi khaùc khinh phaïm, neân goïi laø vöông phaùp baûo hoä. Laïi coù tröôøng hôïp ngöôøi nöõ goùa buïa giöõ tieát haïnh trinh taâm neân khoâng ai daùm khinh phaïm, cuõng goïi laø Vöông phaùp baûo hoä. Taêng-giaø-phaït-thi-sa nhö ñaõ giaûi thích ôû caùc giôùi treân. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Nhieáp Tuïng: Ñang vaø sau khi gaây, Beû coû vaø quaêng gaïch, Y phaùp, khoâng phaûi vôï (toâi), Noùi cho nhieàu ngöôøi bieát. Ñoái vôùi caùc loaïi ngöôøi nöõ keå treân coù baûy tröôøng hôïp ly bieät: - Moät laø luùc ñang gaây goã lieàn chia tay (ly bieät). - Hai laø sau khi gaây goã xong lieàn chia tay. - Ba laø giaän nhau beû coû laøm ba ñoaïn ñeå chia tay. - Boán laø giaän nhau quaêng gaïch veà ba höôùng ñeå chia tay. - Naêm laø y phaùp ñoái tröôùc thaân quyeán noùi chia tay. - Saùu laø noùi roõ raøng ngöôøi naøy khoâng phaûi laø vôï toâi ñeå chia tay. - Baûy laø noùi cuøng khaép cho moïi ngöôøi bieát laø ñaõ chia tay nhau. Trong baûy loaïi vôï töø vôï thuûy thoï cho ñeán vôï tu du, neáu Bí-soâ thaáy ngöôøi tuïc ñoái vôùi ba loaïi ngöôøi vôï ñaàu (vôï thuûy thoï, vôï taøi sính vaø vôï vöông kyø) vì gaây goã gay gaét maø chia tay nhau, ôû trong baûy tröôøng hôïp

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 12
169

ly bieät keå treân neáu thuoäc tröôøng hôïp thöù moät laøm cho hoï hoøa hieäp laïi thì phaïm moät AÙc-taùc; neáu thuoäc tröôøng hôïp thöù hai laøm cho hoøa hieäp laïi thì phaïm hai AÙc-taùc; neáu thuoäc tröôøng hôïp thöù ba laøm cho hoøa hieäp laïi thì phaïm ba AÙc-taùc; neáu thuoäc ba tröôøng hôïp boán, naêm, saùu laøm cho hoøa hieäp laïi thì theo thöù töï phaïm moät, hai, ba toäi thoâ; neáu thuoäc tröôøng hôïp ly bieät thöù baûy coá gaéng laøm cho hoï hoøa hieäp laïi thì Bí-soâ phaïm taêng taøn. Ñoái vôùi boán loaïi ngöôøi vôï sau (töø vôï Töï laïc cho ñeán vôï Tu du) vaø möôøi loaïi tö thoâng (töùc laø möôøi loaïi ngöôøi nöõ ñöôïc baûo hoä) ôû trong baûy tröôøng hôïp ly bieät tuøy theo tröôøng hôïp naøo coá gaéng laøm cho hoï hoøa hieäp thì Bí-soâ ñeàu phaïm Taêng taøn. Nhieáp Tuïng: Töï nhaän, nhaän töø söù, Hai Bí-soâ, boán oai nghi, Tröôùc sau cuøng tuøy haønh, Toân ty, duyeân vaø söï. 1. Töï nhaän lôøi: Neáu Bí-soâ töï nhaän lôøi laøm mai moái, töï ñeán noùi vaø töï trôû veà baùo laïi thì phaïm Taêng-giaø-phaït-thi-sa. Neáu Bí-soâ töï nhaän lôøi, töï ñeán noùi vaø sai ngöôøi trôû veà baùo laïi thì phaïm Taêng-giaø-phaït-thi-sa. Neáu Bí-soâ töï nhaän lôøi, sai ngöôøi ñeán noùi vaø töï trôû veà baùo laïi thì phaïm Taêng-giaø-phaït-thi-sa. Neáu Bí-soâ töï nhaän lôøi, sai ngöôøi ñeán noùi vaø sai ngöôøi trôû veà baùo laïi thì phaïm Taêng-giaø-phaït-thi-sa. 2. Nhaän lôøi qua söù giaû: Neáu Bí-soâ nhaän lôøi mai moái

qua söù giaû, töï ñeán noùi vaø töï trôû veà baùo laïi; hoaëc nhaän lôøi qua söù giaû, töï ñeán noùi vaø sai ngöôøi trôû veà baùo laïi; hoaëc nhaän lôøi qua söù giaû, sai ngöôøi ñeán noùi vaø töï trôû veà baùo laïi; hoaëc nhaän lôøi qua söù giaû, sai ngöôøi ñeán noùi vaø sai ngöôøi trôû veà baùo laïi ñeáu phaïm Taêng-giaø-phaït-thi-sa. 3. Hai Bí-soâ nhaän lôøi: Neáu hai Bí-soâ nhaän lôøi laøm mai moái, caû hai cuøng ñeán noùi vaø cuøng trôû veà baùo laïi thì caû hai ñeàu phaïm Taêng taøn. Neáu hai Bí-soâ nhaän lôøi, caû hai cuøng ñeán noùi nhöng caû hai ñeàu khoâng trôû veà baùo laïi thì caû hai ñeàu phaïm hai toäi thoâ. Neáu hai Bí-soâ nhaän lôøi, caû hai ñeàu khoâng ñeán noùi vaø caû hai ñeàu khoâng trôû veà baùo laïi thì caû hai ñeàu phaïm moät toäi thoâ. Neáu hai Bí-soâ nhaän lôøi, moät ngöôøi noùi: “Thaày ñeán ñoù truyeàn ñaït yù cuûa toâi roài trôû veá baùo laïi”, ngöôøi kia laøm theo lôøi daën thì caû hai ñeàu phaïm Taêng taøn. Neáu hai Bí-soâ nhaän lôøi, moät ngöôøi noùi: “Toâi chæ ñeán noùi chôù khoâng trôû veà baùo laïi”, ngöôøi kia phaûi trôû veà baùo laïi. Ngöôøi ñeán noùi vaø trôû veà baùo laïi thì phaïm Taêng taøn; ngöôøi khoâng trôû veà baùo laïi thì phaïm hai toäi thoâ. Neáu hai Bí-soâ nhaän lôøi, moät ngöôøi noùi: “Toâi khoâng ñeán noùi cuõng khoâng trôû veà baùo laïi”, ngöôøi kia phaûi ñeán noùi vaø trôû veà

baùo laïi thì phaïm Taêng taøn; ngöôøi khoâng ñeán noùi vaø khoâng trôû veà baùo laïi thì phaïm moät toäi thoâ. 4. Cuøng ñi ñöôøng nhaän lôøi mai moái: Neáu moät Bí-soâ cuøng moät nam moät nöõ ñi treân ñöôøng, ngöôøi nam noùi vôùi Bí-soâ: “Thaùnh giaû coù theå noùi vôùi ngöôøi nöõ aáy raèng: Coâ coù theå laøm vôï ngöôøi nam naøy hoaëc taïm thôøi cuøng ôû chung ñöôïc khoâng?”; hoaëc ngöôøi nöõ noùi vôùi Bí-soâ raèng: Thaùnh giaû coù theå noùi vôùi ngöôøi nam aáy raèng: Caäu coù theå laøm choàng ngöôøi nöõ naøy hoaëc taïm thôøi cuøng ôû chung ñöôïc khoâng?”. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi noùi giuùp roài baùo tin laïi thì phaïm Taêng taøn. Ñi ñaõ nhö vaäy thì ba oai nghi coøn laïi ñöùng, naèm ngoài cöù theo ñaây coù theå bieát. Neáu coù hai Bí-soâ ñi cuøng hai nam hai nöõ, hoaëc ba Bí-soâ ñi cuøng ba nam ba nöõ… nhaän lôøi laøm mai moái, ñònh toäi cuõng nhö treân. 5. Tröôùc sau cuøng ñi: neáu hai Bí-soâ moät ngöôøi ñi tröôùc moät ngöôøi ñi sau, ngöôøi ñi tröôùc nhaän lôøi laøm mai moái, ñeán noùi roài trôû veà baùo laïi thì ngöôøi ñi tröôùc phaïm Taêng taøn; ngöôøi ñi sau khoâng phaïm. Neáu Bí-soâ ñi tröôùc nhaän lôøi roài baûo Bí-soâ ñi sau ñeán noùi, bieát ñöôïc keát quaû roài Bí-soâ ñi tröôùc töï trôû veà baùo laïi thì Bí-soâ ñi tröôùc phaïm hai toäi thoâ, Bí-soâ ñi sau phaïm moät toäi thoâ. Neáu Bí-soâ ñi tröôùc nhaän lôøi, töï ñeán noùi roái sai Bí-soâ ñi sau trôû veà baùo laïi thì Bí-soââ ñi tröôùc phaïm hai toäi thoâ, Bí-soâ ñi sau phaïm moät toäi thoâ. Neáu Bí-soâ ñi tröôùc nhaän lôøi roài sai Bí-soââ ñi sau ñeán noùi vaø trôû veà baùo laïi thì Bí-soâ ñi sau phaïm hai toäi thoâ; Bí-soââ ñi tröôùc phaïm moät toäi thoâ. Nhö Bí-soâ ñi tröôùc, Bí-soâ ñi sau tuøy vieäc ñaõ laøm phaïm toäi nhieàu ít nhö treân neân bieát. Bí-soâ ñi sau sai Bí-soâ ñi tröôùc tuøy vieäc ñaõ laøm phaïm toäi nhieàu ít nhö treân neân bieát. 6. Ñoái vôùi ñòa vò cao thaáp nhaän lôøi mai moái: Coù hai gia ñình tröôûng giaû, moät töï taïi vaø moät khoâng töï taïi. Töï taïi laø töï laøm chuû ñoái vôùi nam nöõ

cuûa mình, tuøy tình laáy cho; neáu ñeán quan ty hoaëc ôû giöõa ñaùm ñoâng ngöôøi duø noùi vieäc hö doái, ngöôøi ta vaân tin theo neân goïi laø töï taïi. Khoâng töï taïi laø do ñòa vò thaáp keùm ñoái vôùi nam nöõ cuûa mình khoâng coù theá löïc laáy cho; neáu ñeán quan ty hay ôû giöõa ñaùm ñoâng ngöôøi duø noùi vieäc thaät ngöôøi ta cuõng khoâng tin theo neân goïi laø khoâng töï taïi. Bí-soâ ôû beân ngöôøi töï taïi nhaän lôøi laøm mai moái, ñeán noùi vôùi ngöôøi töï taïi roài trôû veà baùi laïi vôùi ngöôøi töï taïi thì phaïm Taêng taøn. Bí-soâ ôû beân ngöôøi töï taïi nhaän lôøi, ñeán noùi vôùi ngöôøi töï taïi roài trôû veà noùi laïi vôùi ngöôøi khoâng töï taïi thì phaïm hai toäi thoâ vaø moät AÙc-taùc. Bí-soâ ôû beân ngöôøi töï taïi nhaän lôøi, ñeán noùi vôùi ngöôøi khoâng töï taïi roài trôû veà baùo laïi vôùi ngöôøi töï taïi thì phaïm hai toäi thoâ vaø moät AÙc-taùc. Bí-soâ ôû beân ngöôøi töï taïi nhaän lôøi, ñeán noùi vôùi ngöôøi khoâng töï taïi roài trôû veà baùo laïi vôùi ngöôøi khoâng töï

taïi thì phaïm moät toäi thoâ vaø hai AÙc-taùc. Bí-soâ ôû beân ngöôøi khoâng töï taïi nhaän lôøi, ñeán noùi vôùi ngöôøi khoâng töï taïi roài trôû veà baùo laïi vôùi ngöôøi töï taïi thì phaïm hai AÙc-taùc vaø moät toäi thoâ. Bí-soâ ôû beân ngöôøi khoâng töï taïi nhaän lôøi ñeán noùi vôùi ngöôøi töï taïi roài trôû veà baùo laïi vôùi ngöôøi khoâng töï taïi thì phaïm hai AÙc-taùc vaø moät toäi thoâ. Bí-soâ ôû beân ngöôøi khoâng töï taïi nhaän lôøi, ñeán noùi vôùi ngöôøi töï taïi roài trôû veà baùo laïi vôùi ngöôøi töï taïi thì phaïm hai toäi thoâ vaø moät AÙc-taùc. Bí-soâ ôû beân ngöôøi khoâng töï taïi nhaän lôøi, ñeán noùi vôùi ngöôøi khoâng töï taïi roài trôû veà baùo laïi vôùi ngöôøi khoâng töï taïi thì phaïm ba AÙc-taùc. 7. Coù ba duyeân laøm mai moái: Bí-soâ coù ba duyeân ñeå laøm vieäc mai moái, ñuû ba duyeân naøy khoâng caàn duøng lôøi baùo tin laïi cuõng thaønh töïu vieäc mai moái, phaïm Taêng taøn: Moät laø choã heïn, hai laø giôø heïn vaø ba laø hieän töôùng. Sao goïi laø choã heïn? Töùc laø noùi vôùi ngöôøi kia raèng: “Neáu thaáy toâi ôû trong vöôøn , hoaëc trong mieáu thôø trôøi hoaëc choã ñoâng ngöôøi thì lieàn bieát vieäc mai moái ñaõ thaønh töïu”. Sao goïi laø giôø heïn? Töùc laø noùi vôùi ngöôøi kia raèng: “Neáu vaøo böûa aên saùng hoaëc giöõa tröa hoaëc xeá chieàu troâng thaáy toâi thì lieàn bieát vieäc mai moái ñaõ thaønh töïu”. Sao goïi laø hieän töôùng?: Töùc laø noùi vôùi ngöôøi kia raèng: “Neáu thaáy toâi môùi caïo toùc hoaëc maëc ñaïi y môùi, hoaëc caám tích tröôïng hay böng baùt ñöïng ñaày toâ daàu thì lieàn bieát vieäc mai moái ñaõ thaønh töïu”. 8. Coù ba vieäc laøm söù mai moái: Cuõng thaønh töïu vieäc mai moái; moät laø duøng lôøi noùi, hai laø duøng thö töø, ba laø duøng thuû aán. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù giaû mai moái, duøng lôøi ñeán noùi vaø duøng lôøi trôû veà baùo laïi thì phaïm Taêng taøn. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù giaû mai moái, duøng lôøi ñeán noùi vaø duøng thö gôûi veà baùo laïi thì phaïm Taêng taøn. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù giaû mai moái, duøng thö gôûi ñeán noùi vaø duøng lôøi trôû veà baùo laïi thì phaïm Taêng taøn. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù mai moái, duøng thö gôûi ñeán noùi vaø duøng thö gôûi veà baùo laïi thì phaïm Taêng taøn. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù mai moái, duøng thö gôûi ñeán noùi hoaëc duøng choã heïn hoaëc giôø heïn hoaëc hieän töôùng ñeå baùo tin laïi ñeàu

phaïm Taêng taøn. Tröôøng hôïp naøy goïi laø laøm söù mai moái kieâm duøng thö coù naêm loaïi sai bieät. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù mai moái, duøng lôøi ñeán noùi vaø duøng lôøi trôû veà baùo laïi thì phaïm Taêng taøn. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù mai moái, duøng thuû aán gôûi veà baùo laïi thì phaïm Taêng taøn. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù mai moái, duøng thuû aán gôûi ñeán noùi vaø duøng lôøi trôû veà baùo laïi thì phaïm Taêng taøn. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù mai moài, duøng thuû aán gôûi ñeán noùi vaø duøng thuû aán gôûi veà baùo laïi thì phaïm Taêng taøn. Neáu Bí-soâ nhaän lôøi laøm söù mai moái, duøng thuû aán gôûi ñeán noùi vaø duøng choã heïn

hoaëc duøng giôø heïn hoaëc hieän töôùng ñeå baùo tin laïi ñeàu phaïm Taêng taøn. Tröôøng hôïp naøy laø laøm söù mai moái kieâm duøng thuû aán coù naêm loaïi sai bieät. Nhö vaäy ñoái vôùi lôøi noùi kieâm thö töø vaø thuû aán coù tôùi hai möôi laêm caùch khaùc nhau, ñoái vôùi thö töø kieâm lôøi noùi vaø thuû aán, hoaëc ñoái vôùi thuû aán kieâm lôøi noùi vaø thö töø goàm coù nhieàu caùch hoã töông khi laøm söù mai moái. Neáu Bí-soââ ñeán nhaø thí chuû noùi raèng: “Ngöôøi con gaùi naøy ñaõ tröôûng thaønh sao khoâng laáy choàng, hoaëc ngöôøi con trai naøy ñaõ lôùn sao khoâng laáy vôï?”, ñeàu phaïm AÙc-taùc. Tröôøng hôïp khoâng phaïm laø ngöôøi phaïm ban ñaàu hoaëc cuoàng si taâm loaïn, bò thoáng naõo böùc baùch.

Hoïc Xöù Thöù Saùu: LAØM PHOØNG NHOÛ Phaät ôû thaønh Thaát-la-phieät röøng Theä-ña trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, luùc ñoù coù nhieàu Bí-soâ lo xaây caát phoøng xaù, coù ngöôøi cheâ phoøng daøi quaù hoaëc ngaén quaù hoaëc roäng quaù hay heïp quaù… hoaëc phoøng hö cuõ muïc naùt khoâng theå söûa sang laïi ñöôïc, phaûi giôû boû ñeå xaây laïi môùi. Caùc Bí-soâ töï laøm hoaëc baûo ngöôøi laøm nhieàu lao nhoïc neân pheá boû vieäc tuïng taäp, trôû ngaïi tö duy thieàn quaùn; laïi coøn ñeán nhaø caùc tröôûng giaû, cö só khaát caàu vaät lieäu, xe chôû vaät lieäu vaø nhaân coâng laøm phieàn caùc thí chuû. Luùc ñoù cuï thoï Ma-ha-Ca-dieáp-ba ñang ôû choán Lan-nhaõ beân ngoaøi thaønh nghe bieát nhieàu Bí-soâ vì vieäc xaây caát phoøng xaù maø laøm phieàn caùc thí chuû neân ñeán choã Phaät, ñaûnh leã roài ngoài moät beân baïch Phaät: “Theá Toân, con nghe bieát coù nhieàu Bí-soâ lo xaây caát phoøng xaù, vì coù ngöôøi cheâ phoøng daøi quaù… nhö treân cho ñeán laøm phieàn caùc thí chuû. Cuùi xin Theá Toân thöông xoùt daïy cho caùc Bí-soâ phaùp thöùc xaây caát phoøng xaù”. Theá Toân nghe cuï thoï Ca-dieáp- ba noùi roài lieàn im laëng nhaän lôøi, bieát Phaät ñaõ nhaän lôøi cuï thoï lieàn ñaûnh leã caùo lui trôû veà truù xöù, saùng hoâm sau vì muoán baûo hoä caùc vò ñoàng phaïm haïnh neân cuï thoï chaáp trì y baùt du haønh trong nhaân gian. Theá Toân do nhaân duyeân naøy nhoùm caùc Bí-soâ hoûi raèng: “Naøy caùc Bí-soâ, caùc thaày thaät ñang lo xaây caát phoøng xaù vi coù ngöôøi cheâ phoøng daøi quaù, coù ngöôøi cheâ phoøng ngaén quaù… nhö treân cho ñeán laøm phieàn caùc thí chuû phaûi khoâng?”. Caùc Bí-soâ baïch Phaät: “Thaät ñaõ laøm nhö vaäy thöa Theá Toân”. Theá Toân lieàn duøng ñuû lôøi quôû traùch nhöõng

ngöôøi nhieàu ham muoán, khoâng nhaøm chaùn, khoâng bieát ñuû, khoù nuoâi döôõng; ñoàng thôøi khen ngôïi nhöõng ngöôøi ít ham muoán, bieát vöøa ñuû, deã nuoâi döôõng, coát ñöôïc an thaân ñeå tu haïnh Ñoã-ña, löôïng möùc thoï nhaän, oai nghi möïc thöôùc; keá baûo caùc Bí-soâ: Do ta quan möôøi coâng ñöùc lôïi neân ôû nôi Tyø-naïi-da cheá hoïc xöù naøy cho caùc Bí-soâ nhö sau: “Neáu laïi coù Bí-soâ töï khaát caàu ñeå xaây caát phoøng nhoû, khoâng coù thí chuû, vì mình maø laøm thì phaûi laøm ñuùng löôïng laø daøi möôøi

hai gang tay cuûa Phaät vaø roäng baûy gang tay cuûa Phaät. Bí-soâ naøy phaûi ñöa caùc Bí-soâ ñeán xem xeùt choã xaây caát, caùc Bí-soâ kia phaûi xem xeùt choã xaây caát nay coù phaûi laø choã tònh, ñuùng phaùp khoâng, choã coù tranh chaáp khoâng, choã coù tieán thuù khoâng. Neáu Bí-soâ ôû choã khoâng tònh, khoâng ñuùng phaùp, coù tranh chaáp, khoâng coù tieán thuù maø töï khaát caàu ñeå xaây caát phoøng nhoû, khoâng coù thí chuû, vì mình maø laøm, khoâng ñöa caùc Bí-soâ ñeán xem xeùt choã xaây caát, laïi xaây caát quaù löôïng ñaõ cheá thì phaïm Taêng- giaø-phaït-thi-sa”. - Laïi coù Bí-soâ laø chæ ngöôøi trong phaùp naøy. - Töï xin laø töï ñi xin vaät lieäu xaây döïng vaø nhaân coâng. - Phoøng nhoû laø phoøng vöøa ñuû dung chöùa boán oai nghi. - Laøm laø töï mình laøm hay baûo ngöôøi khaùc laøm. Khoâng coù thí chuû laø khoâng coù nam, nöõ, baùn-traïch-ca-laøm thí chuû. Vì mình maø laøm laø vì töï thaân thì phaûi laøm ñuùng löôïng. Ñuùng löôïng laø daøi möôøi hai gang tay cuûa Phaät, Phaät laø baäc ñaïo sö neân moät gang tay cuûa Phaät baèng ba gang tay cuûa ngöôøi thöôøng, möôøi hai gang tay cuûa Phaät baèng möôøi taùm khuyûu tay cuûa ngöôøi thöôøng; roäng baûy gang tay cuûa phaät baèng möôøi khuyûu tay röôõi cuûa ngöôøi thöôøng. Bí-soâ naøy laø chæ cho Bí-soâ laøm phoøng. Neân ñöa chuùng Bí-soâ ñeán xen xeùt choã xaây caát laø neáu khoâng töï quan saùt tröôùc thì khoâng neân ñöa caùc b ñeán. Neáu töï xem xeùt thaáy choã laøm phoøng coù oå kieán, oå moái, raén, boø caïp, truøng… thì goïi laø choã baát tònh, phaùp khoâng neân caàu xin. Neáu choã ñaõ thanh tònh thì keá xeùt xem coù gaàn choã gia toäc cuûa vua hoaëc mieáu thôø trôøi, hoaëc nhaø tröôûng giaû, nhaø ngoaïi ñaïo, chuøa Bí-soâ ni… hoaëc choã coù caây to quyù hieám thì goïi laø choã coù tranh chaáp, khoâng ñuùng phaùp khoâng neân caàu xin. Neáu choã khoâng coù hoaïn naïn naøy thì keá phaûi xeùt xem boán phía döôi cho ñeán moät taàm coù theå ñi laïi deã daøng khoâng. Neáu choã coù soâng coù gieáng hoaëc gaëp söôøn nuùi doác vaø haàm hoá thì goïi laø choã khoâng coù tieán thuù, phaùp khoâng neân caàu xin. Neáu choã thanh tònh, khoâng coù tranh chaáp, coù tieán thuù thì Bí-soâ naøy trôû veà chuøa traûi toïa cuï, ñaùnh kieàn chuøy baïch chuùng, chuùng nhoùm hoïp roài lieàn ôû trong chuùng côûi boû giaøy deùp, tròch y baøy vai phaûi kính leã theo thöù töï lôùn nhoû roài ñeán tröôùc vò Thöôïng toïa quyø goái chaép tay baïch raèng: “Ñaïi ñöùc taêng laéng nghe, con laø Bí-soâ teân , muoán xaáy caát phoøng nhoû, con ñaõ xem xeùt choã caây caát thanh tònh nhö phaùp roài. Con nay muoán ôû choã thanh tònh nhö phaùp ñoù xaây caát phoøng nhoû cuùi xin Taêng cho pheùp. Cuùi xin Taêng cho pheùp con Bí-soâ teân , ñöôïc xaây

caát phoøng nhoû ôû choã thanh tònh nhö phaùp ñoù. Xin thöông xoùt chaáp thhuaän (3 laàn)". Luùc ñoù caùc Bí-soâ

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 12 174

khoâng neân tin lieàn lôøi Bí-soâ naøy noùi maø khoâng ñeán xem xeùt laïi. Caùc Bí-soâ neân cuùng nhau ñeán xem xeùt hoaëc Taêng sai moät hay nhieàu Bí-soâ ñang tin ñeán xem xeùt choã xaây caát ñoù. Neáu choã aáy khoâng thanh tònh, coù tranh chaáp, khoâng coù tieán thuù thì khoâng neân cho laøm. Neáu choã aáy thanh tinh, khoâng coù caùc naïn thì neân trôû veà chuøa baùo laïi, nhö phaùp nhoùm chuùng roài ñeán tröôùc vò Thöôïng toøa baïch raèng: "Ñaïi ñöùc Taêng laéng nghe, choã maø Bí-soâ teân , muoán xaây caát, chuùng con ñeán xem xeùt thaáy laø choã thanh tònh, khoâng coù caùc naïn. Taêng neân bieát thôøi". Keá sai moät Bí-soâ baïch yeát ma nhö sau: "Ñaïi ñöùc Taêng laéng nghe, Bí-soâ naøy teân , muoán xaây caát phoøng nhoû, ñaõ ôû choã ñoù xem xeùt thaáy laø thanh tònh. Bí-soâ naøy ñoái vôùi vieäc xaây caát ñeàu ñuùng phaùp thanh tònh, nay ñeán trong Taêng xin cho pheùp. Neáu Taêng ñuùng thôøi ñeán, Taêng nay cho pheùp Bí-soâ naøy ôû choã thanh tònh ñuùng phaùp ñoù xaây caát phoøng nhoû. Baïch nhö vaäy. "Keá baïch yeát ma chuaån theo lôøi taùc baïch maø laøm, neáu Bí-soâ ñöôïc Taêng cho pheùp roài thì ñöôïc tuøy yù xaây caát, khoâng coù gì nghi hoaëc. Taêng-giaø-phaït-thi-sa laø phaïm toäi naøy phaûi nöông nôùi taêng maø ñöôïc tröø dieät, cuõng nöông nôi Taêng maø ñöôïc xuaát toäi, khoâng phaûi nöông ai khaùc. Voâ taøn vaø Höõu taøn nhö trong giôùi tröôùc coù noùi. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ ôû choã khoâng thanh tònh, coù tranh chaáp, choã khoâng coù tieán thuù, töï mình laøm hay baûo ngöôøi laøm phoøng nhoû ôû trong ba ñieàu keå treân heã coù phaïm moät loãi naøo ñeàu phaïm Toát-thoå-la-ñeå. Taêng khoâng thuaän cho laøm maø vaãn laøm cuõng phaïm Toát-thoå-la-ñeå. Laøm quaù löôïng cuõng phaïm Toát-thoå-la-ñeå. Phaïm ñuû caû ba loãi keå treân môùi phaïm Taêng- giaø-phaït-thi-sa. Neáu Bí-soâ ñeán choã caùc Bí-soâ khaùc noùi raèng: "Thaày neân vì toâi caàu xin Taêng chaáp thuaän cho ôû choã khoâng coù tranh chaáp, choã coù tieán thuù ñöôïc xaây caát phoøng nhoû, chôù ñeå cho xaây caát qua löôïng". Neáu Bí-soâ kia xaây caát phoøng nhoû ôû choã coù tranh chaáp hoaëc choã khoâng coù tieán thuù hoaëc Taêng khoâng cho pheùp hoaëc laøm quaù löôïng thì Bí-soâ xaây caát kia phaïm Toát-thoå-la-ñeå; neáu phaïm ñuû caùc loãi keå treân thì phaïm Taêng-giaø-phaït-thi- sa. Neáu Bí-soâ ñeán choã Bí-soâ xaây caát noùi raèng: "Thaày laøm phoøng raát ñeïp khoâng coù traùi vôùi lôøi toâi noùi, neáu coù thieáu vaät tö toâi seõ cung caáp". Neáu ôû choã coù tranh chaáp, choã khoâng coù tieán thuù hoaëc Taêng khoâng cho pheùp hoaëc laøm quaù löôïng thì caû hai ñeàu phaïm Toát-thoå-la-ñeå; neáu phaïm ñuû caùc loãi keå treân thì caû hai ñeàu phaïm Taêng-giaø-phaït-thi-sa. Neáu Bí-soââ ñeán choã Bí-soâ xaây caát noùi raèng: "Thaày laøm phoøng naøy khoâng toát, traùi vôùi lôøi toâi ñaõ noùi, neáu thieáu vaät tö toâi seõ khoâng cung caáp". Bí-soâ xaây caát phaïm

toäi nhö treân coøn Bí-soâ ñeán noùi kia khoâng phaïm. Neáu phoøng xaù ñaõ thaønh roài hoaëc thoï duïng phoøng cuõ hoaëc söûa laïi phoøng cuõ thì khoâng phaïm. Tröôøng hôïp khoâng phaïm nöõa laø ngöôøi phaïm ban ñaàu hoaëc si cuoàng taâm loaïn bò thoáng naõo böùc baùch.

Hoïc Xöù Thöù Baûy: XAÂY CAÁT CHUØA LÔÙN Phaät ôû vöôøn Kieàu-thieåm-tyø Cuø-sö-la, luùc ñoù luïc chuùng Bí-soâ ñeán ôû chuøa cuûa ngöôøi khaùc thöôøng hay cheâ traùch naøy noï, nhö Nan-ñaø noùi vôùi OÂ-ba-nan-ñaø: "Haõy nhìn xem noùc chuøa naøy nghieâng ñoå, töôøng vaùch xieâu veïo gioáng nhö nhaø cuûa voi ôû, khoâng theå ôû laâu". Caùc Bí-soâ nghe roài lieàn noùi: "Caùc cuï thoï ñeán ôû chuøa cuûa ngöôøi khaùc ñaõ caát saún, khoâng toán coâng söùc saép ñaët moät vieân ñaù ñeå xaây caát, laïi con cheâ traùch naøy noï". Luïc chuùng nghe roài lieàn noùi vôùi nhau: "Chuùng ta bò caùc vò Haéc-baùt khinh khi, chuùng ta neân caát rieâng chuøa khaùc ñeå ôû, ñöøng ñeå caùc vò Haéc-baùt gaïêp nhau lieàn noùi naøy noï. Neáu chuùng ta ñeàu laø ngöôøi xaây caát, caùc vò Haéc-baùt thaáy choã hôû naøy seõ noùi raèng: luïc chuùng Bí-soâ ñeàu laø ngöôøi xaây caát gioáng nhö ngöôøi laøm coâng, khieán chuùng ta khi khaát thöïc seõ bò ngöôøi khinh khi. Chuùng ta neân ôû trong chuùng môøi moät ngöôøi thoâng minh lôïi trí, kheùo bieát cô nghi, noùi tuy ít maø ñöôïc nhieàu taøi thí. Chuùng ta neân môøi ai laøm ngöôøi thoï söï?". OÂ-ba-nan-ñaø noùi: "Theo toâi cuï thoï Xieån-ñaø laø ngöôøi thoâng minh lôïi trí, kheùo bieát cô nghi, chuùng ta neân cuøng ñeán thænh". Luïc chuùng lieàn cuøng ñeán choã Xieån-ñaøø noùi raèng: "Cuï thoï bieát chaêng, (keå laïi söï vieäc nhö trong ñoaïn vaên treân), chuùng toâi thaáy chæ coù cuï thoï laø ngöôøi thoâng minh lôïi trí, kheùo bieát cô nghi coù theå laøm tri söï". Xieån-ñaø nghe roài noùi raèng: "Laønh thay, ñaây laø ñaïi phöôùc ñieàn, minh ngöôøi ñeàu ñöôïc lôïi. Ñeå khoûi traùi yù chuùng, toâi cuõng ñoàng tuøy hæ". Sau ñoù Xieån-ñaø vaøo phoøng ngoài kieát giaø suy nghó: "Ta neân duøng phöông tieän gì ñeå xaây caát truù xöù lôùn cho taêng?. Trong theâ gian naøy taát caû ngöôøi trôøi ñeàu sanh loøng tín kính Theá Toân, coøn ñoái vôùi caùc Bí-soâ khaùc thì coù gia ñình tín kính cuï thoï A-thaän-nhaõ Kieàu-traàn-nhö, gia ñình tín kính cuï thoï Maõ Thaéng, gia ñình tín kính cuï thoï Baït-ñaø-la... cho ñeán gia ñình tín kính cuï thoï Xaù-lôïi-töû, gia ñình tin kính cuï thoï Muïc-kieàn-lieân, noùi chung taát caû Bí-soââ ñeàu coù thí chuû sanh loøng tín kính, ta thì laïi khoâng coù thí chuû naøo thì döïa vaøo ai ñeå xaây caát chuøa lôùn cho Taêng. ÔÛ trong thaønh naøy coù moät Baø-la-moân giaøu coù nhieàu cuûa caûi nhöng taùnh voán keo kieät, neáu ta giaùo hoùa ñöôïc ngöôøi naøy khieán sanh loøng tín kính thì coù theå xaây caát chuøa lôùn cho Taêng". Nghó theá roài, saùng sôùm hoâm sau, Xieån-ñaøø ñaép y mang baùt vaøo thaønh theo thöù lôùp khaát thöïc, ôû moät vaøi nhaø nhaän ñöôïc ít buùn khoâ

roài ñeán tröôùc cöûa ngoû cuûa Baø-la-moân keo kieät, muoán vaøo trong nhöng ngöôøi giöõ cöûa khoâng cho vaøo noùi laø nhaø naøy khoâng theå vaøo ñöôïc. Xieån-ñaø noùi: "Theá Toân noùi Bí-soâ khaát thöïc Chæ-traùnh naêm nhaø: Moät laø nhaø xöôùng ca, hai laø nhaø daâm nöõ, ba laø nhaø naáu röôïu, boán laø nhaø Chieân-ñoà La, naêm laø nhaø vöông gia. Nhaø naøy ñaâu coù thuoäc trong naêm nhaø ñoù". Ngöôøi giöõ cöûa noùi: "Phaùp sö noùi ñuøa roài, nhaø naøy tuy khoâng thuoäc trong naêm nhaø ñoù, nhöng nhaø Baø-la-moân naøy Phaùp sö khoâng theå vaøo ñöôïc". Xieån-ñaøø nghe roài suy nghó: "Muoán caàm vaït aùo coøn khoâng cho tôùi gaàn, huoáng chi laø mong caàu vieäc khaùc, caøng khoâng theå ñöôïc". Cuõng trong luùc aáy, nhaø moät tröôûng giaû ôû gaàn ñoù vöøa sanh moät haøi nhi ñang môû tieäc aên möøng coù ca muùa vaø taáu nhaïc, ngöôøi giöõ cöûa vì ham coi vuõ nhaïc neân qua nhaø ñoù xem, Xieån-ñaø thöøa dòp ñoù leùn vaøo trong nhaø. Vò Baø-la-moân töø xa troâng thaáy Xieån-ñaø oai nghi töôøng töï nhö ngöôøi lìa duïc neân caát tieáng chaøo hoûi vaø môøi ngoài. Xieån-ñaø khoâng ngoài xuoáng lieàn theo lôøi môøi maø noùi vôùi Baø-la-moân: "Toâi theo thöù lôùp ñeán maáy nhaø khaát thöïc ñöôïc ít buùn khoâ muoán nhôø thí chuû raây giuøm". Baø-la-moân lieàn baûo ngöôøi haàu raây, luùc ngöôøi haàu ñang raây Xieàn-ñaø chaêm chuù nhìn buùn ñaõ raây, Baø-la-moân thaáy vaäy lieàn hoûi: "Ñaïi ñöùc nhìn caùi gì?", ñaùp: "Toâi nhìn xem coù truøng hay khoâng, neáu coù truøng thì toâi khoâng neân duøng". Baø-la-moân hoûi: "Neáu coù truøng maø duøng thì coù loãi gì?", Xieån-ñaø ñaùp: "Theá Toân coù daïy ngöôøi saùt sanh neâu thöôøng quen laøm thì khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñoïa vaøo ñòa nguïc chòu caùc khoå naõo, duø ñöôïc laøm ngöôøi cuõng nhieàu bònh vaø cheát yeåu". Xieån-ñaø voân thoâng ba taïng coù bieän taøi voâ ngaïi, kheùo hay thuyeát phaùp lieàn nhôn cô hoäi naøy thuyeát phaùp yeáu cho Baø-la-moân nghe, noùi veà möôøi aùc nghieäp ñaïo. Baø-la-moân nghe xong khôûi taâm tín kính beøn vaøo trong nhaø ñem thöùc aên thöôïng dieäu ra cuùng döôøng cho Xieån-ñaø. Xieån- ñaø lieàn suy nghó: "Ta thöôøng nghe noùi noài baèng caây thì chæ naáu coù moät laàn, neáu ta thoï böûa aên naøy thì ñaây laø böûa aên ñaàu tieân cuõng laø böûa aên sau cuøng". Nghó roài lieàn noùi vôùi Baø-la-moân: "Toâi ñaõ nhaän ñöôïc buùn khoâ cuûa ngöôøi khaùc cuùng roài, ñaâu theå boû thöùc aên ñaõ nhaän ñöôïc naøy ñeå thoï thöùc aên ngon cuûa hieàn thuû". Baø-la-moân noùi: Theo phaùp cuûa doøng hoï toâi neáu tröôùc ñaõ nhaän ñöôïc thöùc aên dôû, sau gaëp ñöôïc thöùc aên ngon, neáu boû thöùc aên dôû ñaõ nhaän ñöôïc cuõng khoâng coù loãi gì". Xieån-ñaø noùi: "Phaùp cuûa doøng hoï Baø-la-moân khoâng coù trì giôùi haïnh neân tuøy yù ra laøm, coøn phaùp cuûa chuùng toâi coù thoï giôùi phaåm, ñaõ thoï nhaän cuûa tín thí thì khoâng ñöôïc boû". Baø-la-moân nghe roài caøng taêng theâm loøng tín kính, Xieån-ñaø noùi xong lieàn caùo töø ra veà, Baø-la-moân naøy noùi: "Ñaïi ñöùc haèng ngaøy qua böôùc ñeán nhaø toâi". Xieån-ñaø noùi: "Toâi raát muoân haèng ngaøy ñeán gaëp oâng,

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 12
177

nhöng ngöôøi giöõ cöûa cuûa oâng nhö teân giöõ nguïc baïo aùc khoâng cho toâi vaøo". Baø-la-moân nghe roài lieàn keâu ngöôøi giöõ cöûa baûo raèng: "Töø nay neáu thaáy

phaùp sö ñeán khoâng ñöôïc ngaên trôû". Luùc ñoù Xieån-ñaø suy nghó: "Neáu caùc vò Haéc-baùt khaùc ñeán ñöôïc vaøo nhaø Baø-la-moân naøy thì do khoâng bieát cô nghi seõ laøm cho thí chuû naøy maát loøng tin ñoái vôùi ta. Ta phaûi tìm caùch ngaên chaän hoï, khoâng ñeå cho hoï vaøo ñöôïc nhaø naøy". Nghó roài lieàn noùi vôùi ngöôøi giöõ cöûa: "Ngöôi coù bieát chaêng, Baø-la-moân naøy coù ñaïi nhôn duyeân vôùi toâi neân môùi sanh loøng tín kính", ngöôøi giöõ cöûa noùi: "Toâi bieát", Xieån-ñaø lieàn noùi: "Cho neân ngöôi khoâng ñöôïc ñeå cho caùc vò Haéc-baùt khaùc vaøo trong nhaø naøy. Neáu ngöôi cho hoï vaøo ta seõ phaït ñoøn ngöôi vaø noùi vôùi chuû ñoåi ngöôøi khaùc thay ngöôi". Ngöôøi giöõ cöûa noùi: "Thaày vaøo trong nhaø naøy khoâng phaûi laø ñieàu toâi muoán, haù ngöôøi khaùc coù theå vaøo ñöôïc hay sao? xin thaày chôù lo". Töø ñoù Xieån-ñaø thöôøng lui tôùi nhaø naøy noùi dieäu phaùp cho vôï choàng Baø-la-moân naøy nghe khieán hoï thoï trì tam quy vaø naêm hoïc xöù. Cuõng töø ñoù Baø-la-moân naøy heã trong nhaø coù gì ñeàu ñem ra cuùng döôøng cho Xieån-ñaøø khoâng coøn boûn xeûn nhö tröôùc nöõa, nhöng Xieån-ñaø moät möïc khoâng thoï nhaän baát cöù vaät gì. Sau moät thôøi gian, Xieån-ñaø laïi ñeán thuyeát giaûng vaø khen ngôïi baûy phöôùc nghieäp höõu söï cho Baø-la-moân nghe, Baø-la-moân nghe roài hoan hæ noùi vôùi Xieån-ñaø: "Thaùnh giaû, nay toâi muoán tu phöôùc nghieäp höõu söï". Xieån-ñaøø noùi: "Hieàn thuû, thaät ñuùng luùc, tuøy yù oâng muoán", Baø-la-moân noùi: "Thaùnh giaû muoán toâi laøm vieäc phöôùc gì?". Xieån-ñaø noùi: "Hieàn thuû neân xaây caát truù xöù cho Taêng", Baø-la-moân nghe roài lieàn suy nghó: "ta töøng ñem cuûa caûi daâng cuùng nhöng Thanh giaû khoâng chòu thoï nhaän baát cöù vaät gì, nay vì Taêng maø thoï nhaän ñuû thaáy laø baäc thieåu duïc". Nghó roài lieàn sanh loøng tín kính gaáp boäi noùi raèng: "Thaùnh giaû, toâi coù raát nhieàu cuûa caûi muoán xaây caát truù xöù cho Taêng, nhöng taát caû ñaát ñai ñeàu thuoäc cuûa vua thì laøm sao xaây caát?". Xieån-ñaø noùi: "Hieàn thuû ñöøng lo, toâi seõ ñeán xin vua". Luùc ñoù Xieån-ñaø suy nghó: "Ta tröôùc phaûi tham thænh ai, vua hay ñaïi thaàn, phaùp tham thænh khoâng töø nôi nhaø vua maø töø nôi söù giaû". Nghó roài Xieån-ñaø lieàn ñeán nhaø vò Ñaïi thaàn tham thænh, Ñaïi thaàn hoûi: "Thaùnh giaû ñeán coù chuyeän gì?", Xieån-ñaø noùi: "Hieän coù moät Baø-la-moân muoán xaây caát truù xöù cho Taêng, nhöng ñaát ñai thuoäc cuûa vua khoâng laøm sao xaây caát ñöôïc. Toâi vì vieäc naøy ñeán ñaây daùm mong oâng taâu leân vua, raát mong oâng töø bi giuùp cho vieäc naøy ñöôïc thaønh töïu". Ñaïi thaàn noùi: "Thaùnh giaû, khi naøo nhaø vua raûnh roãi, toâi seõ keâu goïi Thaùnh giaû". Sau ñoù vaøo moät ngaøy nhaø vua raûnh roãi, Ñaïi thaàn lieàn baûo moät ngöôøi ñi goïi Thaùnh giaû Xieån-ñaø ñeán. Ngöôøi naøy vaâng lôøi ñi goïi Xieån-ñaø, khi ñeán cöûa cung Xieån-ñaøø baûo

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 12
178

ngöôøi giöõ cöûa: "OÂng haøy vaøo taâu vua Bí-soâ Xieån-ñaø hieän ñang ñöùng ngoaøi cöûa xin ñöôïc vaøo yeát kieán". Vua lieàn cho goïi vaøo, vaøo ñeán tröôùc vua chuù nguyeän cho vua roài ngoài moät beân, vò ñaïi thaàn taâu vua: "Ñaây laø phaùp sö Xieån-ñaø, ñeä töû cuûa Phaät Thích Ca, boû tuïc xuaát gia thoâng suoát ba taïng

ñöôïc bieän taøi voâ ngaïi, coù ñaïi phöôùc ñöùc…”. Vua nghe roài lieàn hoûi: “Thaùnh giaû nhôn vieäc gì ñeán?”, Xieån-ñaø noùi: “Ñaïi vöông, coù moät Baø- la-moân… nhö trong ñoaïn vaên treân cho ñeán caâu raát mong ñaïi vöông giuùp ñôõ”. Vua noùi: “Thaùnh giaû muoán xaây caát nôi naøo tuøy yù, neáu thích nôi naøy thì cöù laøm taêng vieân, ta seõ ra ngoaøi, nhöng chaéc laø Thaùnh giaû khoâng laøm nhö theá. Vaäy thì tröø cung vua ra, Thaùnh giaû thaáy nôi naøo thích hôïp thì cöù xaây caát truù xöù cho Taêng”. Xieån-ñaø chuù nguyeän cho vua roài caùo töø ra veà, veà ñeán truù xöù noùi vôùi luïc chuùng: “Caùc vò tuøy hæ, nhaø vua ñaõ cho pheùp tröø cung vua ra, neáu thaáy nôi naøo thích hôïp thì cöù xaây caát truù xöù cho Taêng”. Luïc chuùng nghe roài lieàn cuøng nhau ñeán nhaø Baø-la-moân noùi raèng: “Hieàn thuû, nhaø vua ñaõ cho pheùp… nhö trong ñoaïn vaên treân. Nay Hieàn thuû neân ñöa tieàn taøi cho chuùng toâi ñeå lo xaây caát”. Sau khi nhaän ñöôïc tieàn taøi roài, luïc chuùng noùi vôùi nhau: “Chuùng ta neân xaây caát Tyø-ha-la ôû choã naøo thích hôïp?”, moät ngöôøi noùi raèng: “Töø Kieàu-thieåm-tyø ngoù veà phía vöôøn Cuø-sö- la, trong ñaây coù moät caây ñaïi thoï to cao taøng roäng, hình daùng raát khaû aùi. Coù moät Baø-la-moân thöôøng ôû döôùi taøng caây naøy daïy hoïc cho naêm traêm ñoàng töû, moãi khi coù Bí-soâ ñi ngang qua ñaùm hoïc troø naøy thöôøng choïc gheïo noùi raèng: Bí-soâ naøy laø ngöôøi xin aên thöù nhaát, Bí-soâ naøy laø ngöôøi aên xin thöù hai… môû baùt ra thoï nhaän nhieàu thöùc aên. Chuùng thöôøng khinh cöôøi choïc gheïo chuùng ta, nay chuùng ta neân xuùc naõo hoï laïi, chaët boû caây ñaïi thoï roài xaây caát truù xöù taêng ôû choã ñoù”. Sau khi baøn xong, luïc chuùng lieàn ñeán khu lao ñoâng ñeå thueâ möôùn naêm traêm nhaân coâng, sau khi thoûa thuaän giaù caû xong lieàn daãn caùc nhaân coâng naøy veà chuøa, caùc nhaân coâng noùi: “Thaùnh giaû haõy chæ cho chuùng toâi choã xaây caát”, luïc chuùng noùi: “AÊn saùng xong haõy noùi”. AÊn xong caùc nhaân coâng laïi hoûi xaây caát ôû ñaâu, luïc chuùng laïi noùi: “Haõy laáy daàu thoa boùp chaân laùt nöõa seõ laøm”. Nhö theá ñeán chieàu toái caùc nhaân coâng ñoøi tieàn, luïc chuùng noùi: “Ñeán giôø phaûi lao ñoäng naëng, laøm xong ñeán choã toâi laáy tieàn”, caùc nhaân coâng noùi: “Thaùnh giaû baûo chuùng toâi laøm vieäc, haù laïi khoâng laøm hay sao?”. Xieån-ñaø baûo caùc nhaân coâng mang theo buùa rìu roài daãn ñeán choã caây ñaïi thoï noùi raèng: “Haõy chaët caây ñaïi thoï naøy”, caùc nhaân coâng noùi: “Caây ñaïi thoï naøy cao to huøng vó, chuùng toâi khoâng coù hai ñaàu neân khoâng daùm chaët”. Xieån-ñaø noùi: “Nhaø vua ñaõ cho pheùp tröø cung vua ra, neáu thaáy nôi naøo thích hôïp thì ñöôïc tuøy yù xaây caât truù xöù cho Taêng, nay ta muoán chaët boû ñeå xaây caát taïi sao caùc

ngöôi khoâng chaët?”. Caùc nhaân coâng nghe roài cuøng nhau baøn baïc: “Chuùng ta chaët caây, neáu coù bò phaït toäi thì luïc chuùng seõ chòu”. Baøn xong lieàn cuøng chaët boû caây ñaïi thoï, cöa ñaún ra thaønh töøng khuùc, roài ñaøo caû goác reã, sau ñoù san baèng ñaép ñaát laøm neàn moùng, taát caû laøm xong chæ trong moät ñeâm. Luùc ñoù luïc chuùng noùi vôùi nhau: “Choã naøy seõ caát chuøa cho Taêng, choã kia caát Höông ñieän cho Phaät Theá Toân, choã kia xaây cöûa laàu, choã kia xaây oân

thaát, choã kia xaây tònh truø, choã kia xaây phoõng tónh löï, choã kia xaây phoøng khaùn bònh…”. Luïc chuùng Bí-soâ saép ñaët ñaâu ñaáy xong roài cuøng boû ñi. Saùng hoâm sau theo nhö thöôøng leä, hoïc troø cuûa vò Baø-la-moân ngöôøi tôùi phieân ñeán choã caây ñaïi thoï queùt doïn saïch seõ, khi ñeán nôi thì khoâng thaáy caây ñaïi thoï ôû ñoù nöõa. Ngöôøi hoïc troø naøy lieàn voäi chaïy ñeán baùo cho thaày bieát laø caây ñaïi khoâng coøn ôû choã ñoù nöõa, caùc hoïc troù khaùc nghe roài lieàn cuøng cheá gieãu ngöôøi hoïc troø naøy: “Ngöôøi baïn naøy nhaát ñònh ngaøy hoâm qua ñaõ aên côm vôùi giaám neân khi noùng xoâng leân maét, khoâng troâng thaáy caây ñaïi thoï maø thoâi”. Vò thaày Baø-la-moân lieàn sai moät hoïc troø caän söï ñeán xem xeùt thaät hö, ngöôøi hoïc troø khi ñeán nôi quaû thaät laø caây ñaïi thoï khoâng coøn nöõa, lieàn voäi chaïy veà baùo laïi. Vò thaày nghe roài lieàn cuøng naêm traêm hoïc troø ñeán choã caây ñaïi thoï xem cho roõ, trong soá hoïc troø coù ngöôøi nhôù nghó noùi raèng: “Ñaây laø nôi thaày thöôøng giaûng daïy cho chuùng ta, ñaây laø nôi chuùng ta ñaõ cuøng nhau hoïc taäp”. Caùc hoïc troø cuõng cuøng chung moät yù nghó nhö vaäy neân ñöùng im laëng daùng veû öu saàu. Luùc ñoù coù moät ngöôøi ñi ngang qua thaáy vaäy hoûi raèng: “Vì sao caùc vò saàu naõo nhö vaäy?”, vò thaày Baø-la-moân noùi: “Choã naøy tröôùc ñaây coù moät caây ñaïi thoï hình daùng thuø thaéng, cao to huøng vó, boãng nhieân trong ñeâm qua coù ai ñaõ chaët boû maát roài”. Ngöôøi aáy noùi: “Chieàu toái hoâm qua, toâi thaáy luïc chuùng Bí-soâ daãn caùc nhaân coâng vaø mang raát nhieàu buùa rìu, haù chaúng phaûi hoï ñaõ chaët boû caây naøy hay sao?”. Vò thaày nghe roài loä veû öu saàu, vöøa luùc ñoù luïc chuùng Bí-soâ ñeán thaáy vaäy lieàn hoûi vò thaày Baø-la-moân: “Tieân sinh vì sao loä veû öu saàu nhö vaäy?”, vò thaày Baø-la-moân noùi: “Thaùnh giaû, choã naøy tröôùc ñaây coù caây ñaïi thoï hình daùng thuø thaéng, cao to huøng vó, khoâng bieát vì sao ñeâm qua bò chaët maát roài”. Luïc chuùng nghe roài cöôøi lôùn, vò thaày Baø-la-moân lieàn hoûi: “Phaûi chaêng chính caùc vò ñaõ chaët caây naøy?”, luïc chuùng noùi: “Chính laø chuùng toâi coá yù muoán naõo loaïn caùc vò, haù oâng khoâng nhôù hoïc troø cuûa oâng ñaõ töøng duøng lôøi cheá gieãu ñuøa côït chuùng toâi sao?. Hoï noùi ñaây laø ngöôøi aên xin thöù nhaát, ñaây laø ngöôøi aên xin thöù hai…, môû tuùi baùt ra thaáy chöùa ñaày nhöõng thöùc aên xin”. Vò thaày Baø-la-moân noùi: “Sa moân Thích töû coâ chaáp oâm giöõ oaùn haän trong loøng”, noùi roài cuøng nhau traùch maéng luïc chuùng Bí-soâ: “Haïng ngöôøi nhö vaäy laø töï thieâu ñoát

chaùnh phaùp, maát haïnh sa moân. Caây ñaïi thoï hình daùng thuø thaéng, cao to huøng vó laïi voâ côù chaët boû”. Caùc Bí-soâ nghe bieát lieàn ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät do duyeân naøy nhoùm caùc Bí-soâ… nhö trong giôùi treân cho ñeán caâu cheá hoïc xöù naøy cho caùc Bí-soâ nhö sau: “Neáu laïi coù Bí-soâ xaây caát chuøa lôùn, coù thí chuû ñöùng ra laøm, Bí-soâ naøy phaûi ñöa chuùng Bí-soâ ñeán xem xeùt choã xaây caát ñoù. Caùc Bí-soâ kia phaûi ñeán xem xeùt choã xaây caát ñoù coù phaûi laø choã tònh ñuùng phaùp, choã khoâng coù tranh chaáp, choã coù tieán thuù hay khoâng. Neáu Bí-soâ naøy ôû choã khoâng thanh tònh ñuùng phaùp, choã coù tranh chaáp, choã khoâng coù tieán thuù maø xaây caát chuøa lôùn, coù thí chuû ñöùng ra laøm, cuõng khoâng ñöa chuùng Bí-soâ ñeán xem xeùt choã xaây caát thì

Bí-soâ naøy phaïm Taêng-giaø-phaït-thi-sa". Neáu laïi coù Bí-soâ laø chæ cho luïc chuùng. Xaây caát chuøa lôùn, noùi lôùn coù hai nghóa: Moät laø thí chuû ñöùng ra laøm cuùng thí nhieàu taøi vaät, hai laø chuøa xaây vôùi dieän tích lôùn. Trong giôùi naøy chöõ lôùn chæ cho thí chuû ñöùng ra laøm cuùng thí nhieàu taøi vaät. Choã xaây caát chuøa laø nôi dung chöùa ñöôïc boán oai nghi. Coù thí chuû ñöùng ra laøm laø chæ cho nam, nöõ, baùn-traïch-ca-laøm thí chuû. Laøm cho Taêng laø laøm cho Phaät vaø chuùng taêng ôû. Phaûi ñöa chuùng Bí-soâ ñeán xem xeùt laø döa caùc Bí- soâ ñeán xem choã xaây caát coù thanh tinh ñuùng phaùp, khoâng coù tranh chaáp vaø laø choã coù tieán thuù hay khoâng roài trôû veà baïch laïi cho chuùng taêng bieát ñeå xin Taêng baïch nhò yeát ma cho pheùp xaây caát. Töôùng phaïm nheï naëng, moät hay hai Bí-soâ cuøng laøm cho ñeán si cuoàng taâm loaïn bò thoáng naõo böùc baùch thì khoâng phaïm gioáng nhö trong giôùi treân ñaõ noùi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.